

STORA UTSKOTTETS BETÄNKANDE
nr 18/1989-90 med anledning av landskapsstyrelsens framställning till landstinget med förslag till landskapslag om ändring av kommunalskattelagen för landskapet Åland.

Stora utskottet har i ärendet mottagit lag- och ekonomiutskottets betänkande nr 17/1989-90. Utskottet, som hört landskapsstyrelseledamoten Magnus Lundberg, har behandlat ärendet och får däri anföra följande.

Utskottet har efter omröstning (5-4) beslutat att självriskandelen för avdraget för resekostnader mellan bostad och arbetsplats vid kommunalbeskattningen bör utgå. Utskottet anser inte att de föreslagna ändrade avdragsreglerna är ett effektivt styrmedel för att främja kollektivtrafiken. Förslaget försätter de skattskyldiga i ojämlig ställning, eftersom utbyggnaden av kollektivtrafiken är begränsad. Förslaget uppfyller inte heller målsättningen angående förenkling av beskattningen. Utskottet anser det därför mest rättvist och ändamålsenligt att självriskandelen slopas. Minoriteten (viceordföranden Roger Jansson samt ledamöterna Holmqvist, Sundberg och Wilhelms) omfattade lag- och ekonomiutskottets förslag.

Utskottet föreslår att maximibeloppet av avdraget enligt 3 mom. 2 punkten i ikraftträdelsebestämmelsen nedsätts till 12.000 mark, till vilket belopp motsvarande avdrag även nedsatts i riket under riksdagsbehandlingen (FFS 1335/89).

I övrigt har utskottet omfattat lag- och ekonomiutskottets förslag.

Ledamoten Häggblom, som ansåg att maximibeloppen av avdragbara räntor bör höjas, inlämnade skriftlig reservation.

Med anledning härav får utskottet vördsamt föreslå

att Landstinget måtte antaga det i framställningen ingående lagförslaget i följande lydelse:

L a n d s k a p s l a g
om ändring av kommunalskattelagen för landskapet Åland

(Ingressen lika som i framställningen).

9 §

I 83 § lagen om skatt på inkomst och förmögenhet avsett avdrag får vid kommunalbeskattningen göras för kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen med buss eller annat fortskaffningsmedel som är i regelbunden trafik samt, beräknade enligt de grunder landskapsstyrelsen årligen fastställer, för kostnader för resor mellan bostaden och arbetsplatsen med annat slag av fortskaffningsmedel. (Uteslutn.).

10 och 12a §§

(Lika som i framställningen).

(1-2 mom. lika som i framställningen).

Maximibeloppen, i vilka det får ingå högst 10.000 mark i andra räntor än räntor på lån för anskaffning, förbättring eller reparation av stadgivarande bostad, är:

1) 10.000 mark för skattskyldig som gjort ett i 146a § lagen om skatt på inkomst och förmögenhet avsett bostadsavdrag liksom även för makar tillsammans när bägge gjort bostadsavdrag;

2) 12.000 mark för makar tillsammans när endast den ena maken gjort bostadsavdrag;

3) 25.000 mark, om bostadsavdrag inte gjorts, för fysisk person och för makar tillsammans samt för inhemskt dödsbo som beskattas särskilt; samt

4) 30.000 mark, om bostadsavdrag inte gjorts, för fysisk person och makar tillsammans som försörjt minderårigt barn under året.

Mariehamn den 17 januari 1990

På stora utskottets vägnar:

Lasse Wiklöf
ordförande

Pehr Karlström
sekreterare

Närvarande vid ärendets avgörande behandling: ordföranden Wiklöf, viceordföranden Roger Jansson samt ledamöterna Björling, Holmqvist, Häggblom, Mattsson, Nordberg (delvis), Salmén, Sundberg och Wilhelms.

R E S E R V A T I O N

Eftersom undertecknad ej erhållit understöd för att 10 § skulle få följande lydelse:

10 §

I 89 § lagen om skatt på inkomst och förmögenhet avsett avdrag får vid kommunalbeskattningen göras för 85 procent av räntorna på de skulder som avses i paragrafen, till den del räntorna överstiger den i lagens 88 § föreskrivna självriskandelen. Det högsta tillåtna årliga avdraget är 35.000 mark eller om den skattskyldige under skatteåret försörjt minderårigt barn 40.000 mark. I avdraget får ingå högst 10.000 mark i andra räntor än räntor på lån för anskaffning, förbättring eller reparation av stadigvarande bostad.

och dessutom ändring i ikraftträdelsebestämmelserna, med anledning av ändring i 10 § önskar jag anföra följande:

Det nya bostadsavdraget som införts beträffande statsbeskattningen, är ett sätt att skära ner ränteavdraget för bostadslån.

Landskapsstyrelsen föreslår minskat ränteavdrag för bostadslån bl.a. genom självriskandel och en övre gräns.

Enligt min mening är det i statsbeskattningen aktuella bostadsavdraget, för den som köper sin första bostad och är under 40 år, ett ointressant alternativ. Det är horribelt att hålla sig med två parallella system. Detta förutsätter att folk skall kunna förutspå hur deras ekonomi utvecklas för att de skall kunna välja ett bättre avdrag.

Finlands regerings avsikter med det nya avdraget (bostadsavdrag) för den första bostaden är med största sannolikhet att man skall avskaffa den nuvarande avdragsrätten för räntor på bostadslån.

Landskapsstyrelsen har framfört att man avser att inta den självstyrelsepolitiska linjen, vad avser kommunalskattelagen,

att slaviskt följa vad som lagstiftas i riket. Sålunda torde detta innebära att avdragsrätten i kommunalbeskattningen på Åland likväl kommer att upphöra.

Den möjlighet som vi idag har att stimulera bostadsbyggandet i landskapet enligt nuvarande självstyrelselag är vi således inte beredda att taga.

Det bästa sättet att minska bostadsbristen i landskapet är att höja avdragsrätten för bostadslån och stimulera det privata bostadsbyggandet.

Idag har varken kommunerna själva eller landskapet ekonomiska möjligheter att bygga bort bostadsbristen i landskapet. Det torde ej heller vara önskvärt att enbart offentliga samfund skall svara för bostadsbyggandet.

Den avdragsrätt som undertecknad föreslagit, är enbart för att bibehålla denna på en något så när skälig nivå i jämförelse med penningvärdesförsämringen.

År 1976 var här aktuell avdragsrätt 20.000 mark, år 1980 höjde Lands-tinget denna till 30.000 mark. I år 1990 och framledes avser således utskottets majoritet att avdragsrätten skall vara på en lägre nivå.

Penningvärdesförsämringen och det höjda ränteläget har ej beaktats angående avdragsrätten. Är detta det sätt på vilket Landstinget avser att föra en för Åland aktiv bostadspolitik?

Mariehamn den 17 januari 1990.

Bert Häggblom